

N:o 130.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 maj 1908.
— — — — Andra Kammaren den 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående inskränkning i tiden
för jakt å älg m. m.*

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 16.)
(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 5) utlåtande n:o 24.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits sådan ändring i gällande jaktstadga, att tiden för rätt till älgars dödande eller fångande måtte förkortas till en vecka, och att den tillätna tiden förlades till oktober månad, samt att fångande eller dödande af årskalfvar efter älg blefve under hela året förbjuden.

De skäl, som till stöd för motionen anförts, äro ej mindre älgstammens bevarande än äfven och framför allt den så ytterst värdefulla lingonskördens tillgodogörande.

Enligt hvad Riksdagen inhämtat, läser älgjakten i vissa orter inom landet hafva en mycket menlig inverkan på lingonskörden, i det att lingonplockare utsättas för fara att träffas af jägares skott. Och äfven om de olycksfall, som af sådan anledning inträffat, äro tämligen fåtaliga, så ligger det dock nära till hands, att lingonplockare hellre än att utsätta sig för risken att skadas åhålla sig från plockningsarbete, så länge

tiden för älgjakten räcker. Den lämpligaste tiden för lingonskörden kan därigenom komma att förspillas och den bårtillgång, som, i rätt tid uppsamlad, kunde gifva mången ett värdefullt bidrag till lefnadsbehofven, att förfaras, hvilket otvifvelaktigt blifver kännbart, särdeles för den mindre bemedlade befolkningen i de orter, där lingonplockning för export tagit stor spridning. Om än i andra orter, där tillvaratagandet af skogsbären icke ännu är synnerligen lifligt, olägenheterna af älgjakten icke framträdtt i någon högre grad, låter det dock tänka sig, att i dessa trakter älgjakten om den får pågå såsom nu, skall verka hindrande eller hämmande på uppkomsten och utvecklingen af den för allmogen värdefulla binäring, hvartill skogens bärrikedomar lämna medel.

En fordran på förskjutning eller förkortning af tiden för jakt å älg med hänsyn till lingonskörden anser Riksdagen därför förtjänt af beaktande.

I södra och mellersta delarna af vårt land synes en framflyttning af jakttiden, till dess bärplockningen afslutats, mycket väl låta sig göra utan men för jaktutöfningen eller jaktvården. Huruvida den från intresserade kretsar föreslagna jakttiden, 15 oktober—1 november, är den lämpligaste, eller om annan tid bör väljas, vågar Riksdagen icke yttra sig om, helst åsikterna i detta fall synas vara ganska delade bland de sakkunniga. Den sålunda föreslagna tidsperioden torde dock icke vara passande för de norra länen. Där mogna nämligen till följd af klimatiska omständigheter lingonen tämligen sent, så att bärplockningen i allmänhet icke kan börja förr än mot medlet af september, då jakttiden är öfver eller i det närmaste slut. Om äfven i undantagsfall bärplockningen skulle börja något tidigare, så torde knappast någon större våda för bärplockarne uppstå af älgjakten vid det förhållande, att bärplockningen vanligen äger rum å skogsmarker i närheten af hemmen, men älgjakten däremot till det mesta bedrifves å mera aflägsna marker. Ännu lär icke heller bärplockning för export hafva tagit starkare fart i de norra länen. En förflyttning af jakttiden inom de norra länen till dess lingonskörden afslutats och älgens brunsttid är öfver, eller till medlet eller slutet af oktober, skulle sannolikt icke blifva till gagn för älgstammens bevarande, emedan snöfall då möjliggör en förödande jakt på spårnö. De, som nu ägna mesta omtanke om jaktvården och jaktens rätta utöfvande, komme troligen i så fall att i anseende till den sena jakttiden och därpå härflytande besvärligheter afstå från jakten. Densamma komme i stället att falla nästan uteslutande i händerna på jägare utan annat intresse än att fälla så många djur som möjligt. Efterfrågan på jaktarrenden, därpå

markägare nu hafva en afsevärd och välbehöflig inkomst, skulle såmedelst minskas och jaktvården blifva sämre tillgodosedd än nu.

Klimatiska och andra förhållanden, hvilka böra komma i betraktande vid en förändring af tiden för jakt å älg, äro så växlande i olika delar af landet, att de bestämmelser, som kunna väl fylla en orts önsknings och behof, icke äro tjänliga för en annan ort. Det torde därför icke låta sig göra att uppdraga några allmängiltiga linjer, efter hvilka inom hela landet tiden för älgjakt bör tillmätas från synpunkten af bärplockningens främjande, utan lär det icke kunna undvikas att hafva särstadganden för större delar eller områden af vårt land. Goda skäl synas dock tala för att man icke stannar inför svårigheterna utan skrider till handling för att den inkomstkälla, som lingonplockningen under senare tider blifvit, må kunna utnyttjas utan väsentligt hinder af jakten.

Hvad åter angår förbud mot fångande eller dödande af årskalf efter älg, så stå i detta afseende åsikterna ganska skarpt mot hvarandra. Å ena sidan anföres mot förbud, att årskalfven, sedan modern bortskjutits, i vissa fall skall hafva svårt att lifnära sig och därför antingen dukar under eller blifver så svag, att det kan medverka till en degeneration af älgstammen. Å andra sidan påstås, att den moderlösa älgkalfve i regeln kan sköta sig själf och utvecklas så, att någon nedsättning af älgstammen till kvaliteten icke, såvidt utrönts, är att befara, hvarför kalfven bör skyddas, så att den genom tillväxt får högre värde och blifver mera lönande för jakt ett annat år. Däremot torde ej någon meningsskiljaktighet råda därom, att, därest jakttiden framflyttas till senare hälften af oktober, älgkalfven genom att få följa modern en längre tid skall efter moderns fällande kunna väl föda sig själf. Därmed skulle det väsentligaste skälet för borttagande af rådande fridlysning af älgkalf också hafva förlorat sin styrka, och någon egentlig betänklighet mot älgkalfvens fredande icke förefinnas. I de trakter af de norra länen, där en franskjutning af jakttiden på samma sätt, som för de mellersta och södra delarna af vårt land ifrågasatts, skulle blifva förenad med betydande olägenheter utan motsvarande gagn för bärplockningen, ställer sig frågan om fridlysning för årskalfvarna mera tvifvelaktig. Men då, enligt hvad från med jaktvård och älgarnes lefnadssätt i de norra orterna förtroget håll uppgifvits, älgkalfven vid jakttidens början vanligen lærer hafva så utvuxit, att han, efter det modern fällts, kan reda sig samt brukar sälla sig till äldre djur och erhålla skydd af dem, anser Riksdagen, att det gällande förbudet icke bör borttagas, utan snarare utsträckas till andra orter, där förbud nu icke finnes. Innan beslut i ena eller andra riktningen fattas torde emellertid ett noggrant

öfvervägande af skälen för och emot böra ske. En utredning om allmän fridlysning af årskalf kan enligt Riksdagens mening lämpligast äga rum i sammanhang med pröfning af förslaget om ändring eller förkortning af tiden för jakt å älg.

Älgen är vårt lands förnämsta och värderikaste villebråd. Dess tillvaro bör därför betryggas och gifvas det skydd mot starkt förföljande, som med en god jaktvård är förenligt och som kan ske utan egentligt hinder för befolkningens sysselsättningar eller förvärf i öfrigt.

Riksdagen får på grund häraf hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida gällande bestämmelser angående tiden för jakt på älg må kunna ändras genom jakttidens framflyttning eller förkortande, så att lingonskörden till följd af älgjakten icke äfventyras, samt huruvida fångande eller dödande af årskalfvar efter älg ej bör förbjudas, och därefter vidtaga de åtgärder i detta syfte, till hvilka omständigheterna föranleda.

Stockholm den 20 maj 1908.

Med undersåtlig vördnad
